

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3CoCsp/7/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123208449
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8123208449.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Martina Barana a JUDr. Kataríny Krochtovej v spore žalobcov: 1./ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX D., 2./ E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX D., obaja zastúpení: JUDr. Igor Šafranko, advokátska kancelária so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31 954 448, proti žalovanému: Československá obchodná banka, a.s., so sídlom Žižkova 11, 811 02 Bratislava, IČO: 36 854 140, zast.: HAVRILLA & Co. s.r.o., so sídlom Nám. M. Benku 2, 811 02 Bratislava, IČO: 36 364 606, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 29Csp/99/2023-77 zo dňa 29.11.2023 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok vo výroku IV. a súvisiacom výroku V. o trovách konania a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd“ a „súd prvej inštancie“) vo výrokoch I. až III. určil neprijateľné zmluvné podmienky v Zmluve o C. REFINANC úvere č. 238/5001/13SU zo dňa 25.10.2013, vo výroku IV. žalobu v prevyšujúcej časti zamietol (vo vzťahu k nároku žalobcov o určenie ďalších neprijateľných zmluvných podmienok) a vo výroku V. vyslovil, že stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

2. Súd svoje rozhodnutie právne odôvodnil podľa ust. § 1 ods. 3 a § 13 ods. 3 (v znení účinnom k 25.10.2013), § 7 ods. 1, 19, 20, 21 a ods. 29 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“ a „zákon o spotrebiteľských úveroch“), § 53 ods. 1 až 5, § 54 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka a § 298 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že žalobcovia uzatvorili s právnym predchodcom žalovaného OTP Banka Slovensko a.s. dňa 25.10.2013 zmluvu o C. REFINANC úvere, na základe ktorej im bol poskytnutý úver vo výške 141.305,- EUR.

4. Podľa Článku V. Poplatky, bod 2 písm. a) zmluvy, dlžník je povinný zaplatiť banke poplatok za prvú upomienku vo výške 25 EUR a za každú ďalšiu upomienku 25 EUR v prípade nedodržania podmienok zmluvy, ktoré sú splatné v deň upomienky. Túto zmluvnú podmienku súd vo výroku I. napadnutého rozsudku určil za neprijateľnú.

5. V Článku VIII. Dohoda o zrážkach zo mzdy, bod 1 zmluvy sa uvádza, že dlžník týmto zabezpečuje v zmysle § 551 Občianskeho zákonníka uspokojenie pohľadávky banky vo výške 141.305,- EUR s príslušenstvom a poplatkami z tejto zmluvy o úvere, resp. z odstúpenia od tejto zmluvy o úvere zrážkami zo mzdy, ktorú poberá alebo bude poberať od platiteľa mzdy. Túto zmluvnú podmienku súd vo výroku II. napadnutého rozsudku určil za neprijateľnú.

6. V Článku IX. Záverečné ustanovenia, bod 8 sa uvádza, že zmluvné strany sa dohodli, že všetky spory, ktoré medzi nimi vzniknú z tejto zmluvy, najmä z dôvodu nesplnenia zmluvných povinností aj náhrady škody, budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní na Stálom rozhodcovskom súde Slovenskej bankovej asociácie so sídlom v Bratislave. Za vybranú osobu podľa zákona číslo 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, Štatútu a Rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu sa určuje predseda predsedníctva rozhodcovského súdu. Týmto nie je dotknuté právo dlžníka riešiť spory s bankou, najmä spory o platnosť zmluvy a o právach a povinnostiach vyplývajúcich z tejto zmluvy pred súdom podľa všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich konanie pred súdom. Dlžník zároveň vyhlasuje, že bol bankou poučený o dôsledkoch uzavretia tejto rozhodcovskej doložky a že má možnosť voľby či prijme alebo neprijme bankou predložený návrh na uzavretie rozhodcovskej doložky. Túto zmluvnú podmienku súd vo výroku III. napadnutého rozsudku určil za neprijateľnú.

7. V zmysle Článku VI. bodu 1 zmluvy, dlžník je povinný bez zbytočného odkladu informovať banku o zmenách v príjmoch a výdavkoch, o záväzkoch, ktoré prevzal za úhradu záväzkov iných osôb a o iných podstatných zmenách osobnej a ekonomickej povahy, ktoré môžu mať vplyv na riadne splácanie záväzkov z tejto zmluvy alebo o zmene zamestnania, príp. o skončení podnikania. Súd v tejto časti nevyhovел návrhu žalobcov a predmetnú zmluvnú podmienku nevyhlásil za neprijateľnú, čo znamená, že žalobu v tejto časti zamietol. V tejto súvislosti konštatoval, že aj keď úver poskytnutý na základe uvedenej zmluvy o spotrebiteľskom úvere nie je spotrebiteľským úverom podľa § 1 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z., je nesporné, že aj na uvedený zmluvný vzťah sa aplikujú ustanovenia tohto zákona s poukazom na ust. § 24 zákona o spotrebiteľských úveroch. Uvedené zmluvné dojednanie je však potrebné posudzovať aj v kontexte so súčasťou právnou úpravou zákona o spotrebiteľskom úvere, konkrétne s ust. § 7 zákona č. 129/2010 Z. z., obsahom ktorého sú podmienky odbornej starostlivosti zo strany veriteľa pri posudzovaní schopnosti spotrebiteľa splácať úver. Jeho súčasťou je aj právna úprava povinnosti veriteľa určiť ukazovateľ schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver na základe vstupných údajov určených zákonom, vychádzajúc z výšky čistého mesačného príjmu spotrebiteľa, výšky jeho výživovacej povinnosti, nákladov spotrebiteľa, vrátane finančných záväzkov. Zároveň je veriteľ povinný v zmysle ust. § 7 ods. 29 zákona o spotrebiteľských úveroch pravidelne prehodnocovať ukazovateľ schopnosti splácať úver. Na základe vyššie uvedených skutočností, potom nie je možné uvedené zmluvné dojednanie posúdiť ako neprijateľnú zmluvnú podmienku. Práve určením jej neprijateľnosti, by súd neprímeraným spôsobom obmedzil veriteľa pri plnení jeho povinnosti odbornej starostlivosti predpokladanej ust. § 7 zákona č. 129/2010 Z. z..

8. V článku VII. Porušenie zmluvných povinností bod 5 sa uvádza, že dlžník je povinný vrátiť nesplatený úver spolu s úrokmi, poplatkami a s príslušenstvom najneskôr do 10 kalendárnych dní odo dňa doručenia oznámenia o odstúpení od zmluvy alebo oznámenia o vyhlásení úveru za splatný. V tejto súvislosti súd poukázal na ust. § 13 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z., v zmysle ktorého aj pri odstúpení od zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo strany spotrebiteľa je tento povinný úver vrátiť bezodkladne najneskôr do 30 dní, avšak spolu s úrokmi do doby splatenia uvedeného úveru. Takýto záver je možné vyvodiť aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 16.06.2020 pod sp. zn. 5Cdo/42/2020 uverejneného v Zbierke stanovísk a rozhodnutí NS SR R 5/2021. Z označeného rozhodnutia nesporne vyplýva, že podľa § 497 a 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. V spotrebiteľských úveroch je jednou z náležitostí, ktoré musí zmluva obsahovať uvedenie doby trvania zmluvy. To znamená, že doba trvania zmluvy pri jej vzniku je časovo ohraničená. V súčasnej právnej úprave zmluvy o úvere absentuje explicitná úprava konečného okamihu povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov. V § 502 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka je uvedené len to, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov. Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka, či Zákona o spotrebiteľských úveroch nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa. Z uvedeného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplynul nesporný záver, že dlžník zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere je povinný zmluvné úroky platiť do splatenia úveru, najdlhšie do doby konečnej splatnosti úveru. Na základe vyššie uvedených skutočností, potom nie je možné uvedené zmluvné dojednanie považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

9. V článku IX. bod 2 sa uvádza, že dlžník vyhlasuje, že pred podpisom tejto zmluvy sa oboznámil so všeobecnými obchodnými podmienkami C. B. F. a.s. pre poskytovanie spotrebných úverov pre obyvateľstvo (ďalej len „VOP“), ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy a súhlasí s nimi. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/9/2019 zo dňa 27.05.2020. Zo záverov uvedeného rozhodnutia vyplýva, že podľa ústavného konformného výkladu je preferovaná platnosť pred neplatnosťou právneho úkonu. Preto aj v prejednávanej veci je potrebné uprednostniť výklad, ktorý rešpektuje vôľu zmluvných strán, pred výkladom, ktorý vedie k absolútnej neplatnosti účastníkmi uzatvorenej zmluvy. Ak teda strany uzatvorili zmluvu, ktorej podstatné náležitosti sú v listine podpísanej obidvoma stranami určené výslovným odkazom na samostatnú listinu, ktorá nebola podpísaná, nespôsobuje to bez ďalšieho neplatnosť tejto zmluvy za podmienky, že ich prejav vôle bol dostatočne určitý a zmluvný konsenzus pokrýva aj tieto dojednania. Stačí, že zmluvné strany ju vyhlásia za súčasť zmluvy v podpísanom texte vlastnej zmluvy. Súdny dvor Európskej únie v tejto súvislosti tiež judikoval, že zmluva o úvere nemusí byť nevyhnutne vyhotovená ako jediný dokument, ale všetky (podstatné) náležitosti musia byť vyhotovené písomne alebo na inom trvalom nosiči (C-42/15). Z uvedeného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je tak možné vyvodiť jednoznačný záver, že pokiaľ strany sporu v úverovej zmluve podpísanej oboma stranami vyhlásia, že súčasťou zmluvy sú ďalšie samostatné listiny, v ktorých sú uvedené podstatné náležitosti, nespôsobuje to neplatnosť úverovej zmluvy pre jej neprijateľnosť v zmysle ust. podľa § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka. Preto súd zamietol žalobu žalobcov aj v tejto časti určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky.

10. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 2 CSP a s poukazom na 50 % úspešnosť v spore na oboch stranách stranám nepriznal nárok na náhradu trov konania.

11. Proti zamietajúcejmu výroku IV. tohto rozsudku a súvisiacemu výroku V. o trovách konania podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobcovia z dôvodov, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a tiež z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

12. Žalobcovia v odvolaní namietali, že súd prvej inštancie zásadne právne pochybil pokiaľ aplikoval § 24 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. Podľa žalobcov súd prehliadol, že § 24 ods. 1 citovaného zákona sa vzťahuje len na iných veriteľov a kto je iným veriteľom definuje § 2 písm. c) zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom za iného veriteľa sa nepovažuje banka.

13. Pokiaľ ide o zmluvnú podmienku uvedenú v Článku VI., bod 1 zmluvy týkajúcu sa povinnosti dlžníka bez zbytočného odkladu informovať banku o zmenách v príjmoch a výdavkoch, o záväzkoch, ktoré prevzal za úhradu záväzkov iných osôb a o iných podstatných zmenách osobnej a ekonomickej povahy, ktoré môžu mať vplyv na riadne splácanie záväzkov z tejto zmluvy alebo o zmene zamestnania, príp. o skončení podnikania, neprichádza do úvahy argumentácia súdu o zamietnutí určenia tejto zmluvnej podmienky s poukazom na § 7 a § 13 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch, nakoľko citované zákonné ustanovenia nie je možné na predmetnú úverovú zmluvu aplikovať. Žalobcovia zastávajú názor, že naznačená zmluvná podmienka je nejasná a neurčitá, netransparentná a nezrozumiteľná. Okrem toho vyžaduje od spotrebiteľa jeho iniciatívu oznámenia k neurčitej množine povinností navyše nielen ekonomickej, ale aj osobnej povahy. Žalobcovia považujú rozhodnutie súdu v tejto súvislosti za prekvapivé, a to aj vzhľadom na rozhodovacie činnosť okresných súdov potvrdenú Krajským súdom v Prešove. Predmetnú zmluvnú podmienku určil vo vzťahu k žalovanej za neprijateľnú Okresný súd Prešov rozsudkom sp. zn. 11Csp/115/2022 zo dňa 14.12.2022, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2CoCsp/7/2023 zo dňa 26. 04.2023. Žalobcovia poukázali aj na ďalšie rozhodnutia odvolacieho súdu, napr. sp. zn. 6CoCsp/19/2022 zo dňa 20.04.2023 alebo sp. zn. 9CoCsp/56/2022 zo dňa 23.02.2023.

14. Vo vzťahu k zmluvnej podmienke uvedenej v čl. VII., bod 5 zmluvy (dlžník je povinný vrátiť nesplatený úver spolu s úrokmi, poplatkami a s príslušenstvom najneskôr do desiatich kalendárnych dní odo dňa doručenia oznámenia o odstúpení od zmluvy alebo oznámenia o vyhlásení úveru za splatný), ktorej neprijateľnosť súd neurčil a žalobu v tejto časti zamietol, odvolatelia namietali, že zdôvodnenie súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby s poukazom na § 13 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch neprichádza do úvahy, nakoľko zákon o spotrebiteľských úveroch sa na uvedený prípad nevzťahuje. Vágnosť zmluvnej podmienky nerozlišuje, či má ísť o odstúpenie od zmluvy zo strany spotrebiteľa, či zo strany veriteľa a k týmto možnostiam pripája aj alternatívu zosplatnenia úveru. Ak by sa aj vychádzalo z § 13

ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch, tak by išlo len o alternatívu odstúpenia od zmluvy, len zo strany spotrebiteľa, a to v špeciálnom prípade, do 14 dní odo dňa uzatvorenia zmluvy a to bez uvedenia dôvodu. Žalobcovia ďalej poukázali na to že odstúpenie od zmluvy je potrebné posudzovať podľa § 48 v spojení s § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, a preto už nie je namieste používať pojem úver, nakoľko žiaden úver neexistuje. Ak neexistuje úver, je vylúčené uvažovať o úrokoch z úveru. Veriteľ má nárok len na vydanie bezdôvodného obohatenia. Odstúpenie od zmluvy veriteľom nemožno zamieňať ani stotožňovať s inštitútom zosplatnenia úveru. Aj pokiaľ ide o zosplatnenie úveru, text predmetnej zmluvnej podmienky pôsobí zavádzajúco. Spotrebiteľ by to mohol chápať aj tak, že má platiť riadny úrok už zo zosplatnenej sumy, ktorá už riadny úrok obsahuje. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/42/2020, ktoré rieši len zosplatnenie úveru, a nie aj odstúpenie od úverovej zmluvy, prijateľnosť predmetnej zmluvnej podmienky nevyplýva. Pri zosplatnení, na rozdiel od odstúpenia od zmluvy, zo strany veriteľa, veriteľovi úroky z úveru patria a sú zahrnuté v zosplatnenej sume.

15. K zmluvnej podmienke uvedenej v Čl. IX., bod 2 zmluvy, predmetom ktorej je vyhlásenie dlžníka, že pred podpisom zmluvy sa oboznámil so VOP, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy, žalobcovia uviedli, že rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C - 42/15 zdôrazňuje písomnú formu zmluvy o úvere, ale čo sa týka písomnej formy, odkazuje na vnútroštátnu právnu úpravu. Z tohto rozsudku nevyplýva zmienka o prílohách k zmluve, ale z neho vyplýva zmluva obsiahnutá vo viac ako jednom dokumente. Žalobcovia tiež poukázali na to, že uvedená zmluvná podmienka bola vo vzťahu k žalovanej vyslovená v rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 11Csp/115/2022 zo dňa 14.12.2022, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2CoCsp/7/2023 zo dňa 26.04.2023 a tiež v rozsudku Okresného súdu Prešov o sp. zn. 7Csp/35/2022 zo dňa 27.06.2022, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6CoCsp/19/2022 zo dňa 20.04.2023. Vo vzťahu k iným veriteľom bola obdobná zmluvná podmienka určená za neprijateľnú napríklad v rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3CoCsp/11/2023 zo dňa 13.09.2023, sp. zn. 12CoCsp/5/2023 zo dňa 13.04.2023, sp. zn. 20CoCsp/10/2023, etc. Na základe uvedeného žalobcovia žiadali, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

16. K odvolaniu žalobcov sa vyjadřila žalovaná. K zmluvnej podmienke uvedenej v čl. VI., bod 1. úverovej zmluvy uviedla, že ak by aj bolo právne posúdenie súdom prvej inštancie o aplikácii zákona o spotrebiteľských úveroch nesprávne, predmetnú zmluvnú podmienku nemožno za neprijateľnú označiť v kontexte § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v nadväznosti na § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka. V tomto prípade ide o možnosť veriteľa zistiť údaje vo forme žiadosti, na ktorú je spotrebiteľ povinný reagovať a splniť tak svoju informačnú povinnosť, ktorá má navyše pre veriteľa v tomto prípade opodstatnenie v tom, aby predchádzal počas účinnosti úverového vzťahu situáciám, kedy by sa spotrebiteľ ako dlžník dostal do nepriaznivej finančnej situácie, čo má podľa skúseností žalovanej väčšina spotrebiteľov tendenciu zamlčať. Navyše táto zmluvná podmienka je definovaná jasne a určito, pretože výpočtom uvádza viaceré situácie, ktoré je potrebné nahlásiť. Od žalovanej nie je možné ani spravodlivé požadovať, aby úverová zmluva uviedla všetky možné situácie. Súd prvej inštancie správne poukázal na to, že z obsahu uvedeného zmluvného dojednania nesporne vyplýva, že žalobcovia namietajú neprijateľnosť iba v časti uvedeného zmluvného dojednania bez jeho nadväznosti na jeho ďalšiu časť, z ktorej vyplýva, že dlžník je povinný informovať banku o smrti spoludlžníka, ručiteľa a ďalších osôb, ktoré poskytli zabezpečenie úveru s tým, že plnenie podmienky banka bude vyhodnocovať v termínoch zhodných s periodicitou vykonávania monitoringu a dlžník sa zaväzuje na základe výzvy banky predkladať potvrdenia o trvaní zdroja príjmu. Nemožno teda za neprijateľnú určiť iba časť zmluvnej podmienky, ktorá je koncipovaná ako celok. Okrem toho žalobcovia nikde v odvolaní neuviedli konkrétne ustanovenie § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, ktoré by malo byť zo strany žalovanej porušené.

17. Vo vzťahu k zmluvnej podmienke uvedenej v čl. VII., bod 5. úverovej zmluvy žalovaná poukázala na odôvodnenie súdu prvej inštancie a jeho odkaz na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/42/2020 zo dňa 16.06.2020 uverejneného v Zbierke stanovísk a rozhodnutí NS SR R 5/2021. Z tohto rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplynul nesporný záver, že dlžník, aj keby sa zmluvný vzťah nepovažoval za zmluvu o spotrebiteľskom úvere, čo namietajú žalobcovia, je povinný zmluvné úroky platiť do splatenia úveru, najdlhšie do doby konečnej splatnosti úveru. Na základe vyššie uvedených skutočností potom nie je možné uvedené zmluvné dojednanie považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku. S poukazom na § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka je zrejmé, že povinnosť vrátenia nesplatených častí úveru spolu s úrokmi, poplatkami a s príslušenstvom sa týka

hlavného predmetu plnenia, a preto túto zmluvnú podmienku nie je možné v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka označiť za neprijateľnú. Okrem toho žalobcovia nikde v odvolaní neuviedli konkrétne ustanovenie § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, ktoré by malo byť zo strany žalovanej porušené.

18. Žalovaná tiež poukázala na to, že pri odôvodnení zamietnutia určenia zmluvnej podmienky podľa čl. IX., bod 2. za neprijateľnú, súd správne vychádzal z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo/9/2019 zo dňa 27.05.2020. Skutočnosť, že podstatné náležitosti boli uvedené v prílohe úverovej zmluvy, nemôže byť dôvodom neplatnosti zmluvy. Dodala, že VOP sa k úverovej zmluve štandardne prikladajú a odvolávajú sa na ne. Táto prax je bežná, zákonná a predpokladaná príslušnými právnymi predpismi. Žalobcovia sa mohli oboznámiť so znením VOP aj pred samotným podpisom úverovej zmluvy, a to v znení zverejnenom na webovom sídle právneho predchodcu žalovanej. Žalobcovia tak vzhľadom na svoj vek, gramotnosť museli ako priemerní spotrebiteľia mať vedomosť o tom, aký zmysel má čl. IX., bod 2. úverovej zmluvy, navyše keď znenie VOP bolo žalobcom poskytnuté spolu s úverovou zmluvou, a teda nemuseli vynakladať žiadnu snahu, aby sa dostali k ich zneniu. Na základe uvedeného žalovaná navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil ako vecne správny a priznal jej náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

19. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 C.s.p.), vzhľadom na podané odvolanie, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov je dôvodné.

20. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením veci a nesprávnymi skutkovými zisteniami. Posúdil, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

21. V zhode so súdom prvej inštancie, ani odvolací súd v predmetnej veci nemal pochybnosti o tom, že predmetný vzťah medzi právnym predchodcom žalovanej a žalobcami, t. j. Zmluva o C. REFINANC úvere č. 238/5001/13SU zo dňa 25.10.2013, je vzťahom spotrebiteľským. Ide o úverovú zmluvu, na základe ktorej banka poskytla žalobcom úver vo výške 141.305,- eur. Odvolací súd na tomto mieste zdôrazňuje, že základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že tieto sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny, pričom aj predmetná zmluva spĺňa túto charakteristiku.

22. Žalobcovia napadli rozsudok súdu prvej inštancie v časti, ktorou súd žalobu o určenie (ďalších) neprijateľných zmluvných podmienok vo vyššie označenej zmluve, zamietol. Odvolatelia namietali nesprávne právne posúdenie veci a nedostatočne zistený skutkový stav veci.

23. K námietke o nesprávnom právnom posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010).

24. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012).

25. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora EÚ ochrana zavedená smernicou Rady 93/13/EHS je založená na myšlienke, že spotrebiteľ je v slabšej pozícii, a to vedie k tomu, že súhlasí s podmienkami pripravenými vopred druhou zmluvnou stranou bez toho, aby mohol ovplyvniť obsah týchto podmienok.

Súdny dvor tiež vo svojej judikatúre konštatoval, že systém ochrany zavedený smernicou 93/13 vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k prístúpeniu na podmienky vopred pripravené predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah (rozsudky Pohotovosť, EU:C:2014:101, bod 39 a citovaná judikatúra; Kásler a Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282 bod 39 a citovaná judikatúra, ako aj G. H. a I. J., C-169/14, EU:C:2014:2099, bod 22). Čl. 6 ods. 1 Smernice 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu, ktorý zistí nekalú povahu zmluvnej podmienky, prináleží jednak bez toho, aby počkal, či spotrebiteľ predložil v tejto súvislosti návrh, vyvodiť všetky dôsledky, ktoré podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú z takého zistenia, s cieľom zabezpečiť, aby touto podmienkou nebol tento spotrebiteľ viazaný, a jednak v zásade na základe objektívnych kritérií posúdiť, či dotknutá zmluva môže bez uvedenej podmienky naďalej existovať. Vnútroštátny súd je povinný preskúmať ex offo nekalý charakter zmluvnej podmienky, len čo má k dispozícii právne a skutkové okolnosti potrebné na tento účel.

26. Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväziť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoje ako celok. Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku, a to v záujme vyššej kvality života.

27. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka je zakázané, aby spotrebiteľské zmluvy obsahovali ustanovenia, ktoré môžu spôsobiť „značnú nerovnováhu“ v právach a povinnostiach strán v neprospech spotrebiteľa. Pre tieto zmluvné klauzuly zákon používa výraz „neprijateľná podmienka“ a sú exemplifikatívne uvedené v § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Základnou charakteristikou neprijateľných podmienok je, že spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. To znamená, že dodávateľovi priznávajú silnejšie právne postavenie ako spotrebiteľovi. Nekalosť zmluvných dojednaní je v takomto prípade potrebné posúdiť s ohľadom na povahu plnenia (tovaru alebo služieb) zo zmluvy, na všetky okolnosti v dobe uzavretia zmluvy a všetky ostatné podmienky spotrebiteľskej zmluvy alebo inej zmluvy, od ktorých je spotrebiteľská zmluva závislá.

28. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu. Znakmi neprijateľnej zmluvnej podmienky naplnia nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná. Za neprijateľnú sa považuje aj zmluvná podmienka, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch). Neprijateľnú zmluvnú podmienku súd nemodifikuje. Nič by neodradzovalo nečestného dodávateľa od pokračovania v používaní neprijateľnej zmluvnej podmienky, keďže by súd zmenou zmluvnej podmienky vlastne udržiaval nečestnú obchodnú prax (porovnaj rozsudok Súdneho dvora vo veci C-618/10 a rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 21.11.2012 sp. zn. 18Co 109/2011).

29. Neprijateľné podmienky nie sú taxatívne vypočítané a súdna prax ich môže judikovať so zreteľom na skutkové a právne okolnosti prípadu. Súdny dvor členských štátov môžu judikovať, ktoré zmluvné podmienky sú nekalé (porov. C 237/02, Freiburger Kommunalbauten, cit.: „Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka, ako je tá, ktorá je predmetom sporu vo veci samej, spĺňa kritériá požadované nato, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13 ako nekalú.“).

30. V súvislosti so zamietnutím žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky podľa čl. VI., bod 1. zmluvy, odvolací súd uvádza, že úver poskytnutý žalobcom na základe úverovej zmluvy zo dňa 25.10.2013 bol zabezpečený záložným právom. Preto v zmysle § 1 ods. 3 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch, nejde o spotrebiteľský úver. Keďže úver v danom prípade poskytla OTP banka Slovensko, a.s., nemožno aplikovať § 24 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, nakoľko toto ustanovenie sa týka iba iných veriteľov. Správne odvolatelia poukázali na to, že vychádzajúc z § 2 písm. c) zákona o spotrebiteľských úveroch za iného veriteľa sa nepovažuje banka. Preto aj aplikácia § 7 zákona o spotrebiteľských úveroch je na daný prípad neaplikovateľná. Ak teda súd

prvej inštancie zamietol žalobu v tejto časti s poukazom na to, že určením jej neprijateľnosti, by bol veriteľ neprímeraným spôsobom obmedzený pri plnení jeho povinnosti predpokladanej ust. § 7 zákona č. 129/2010 Z. z., jeho záver nie je správny. Okrem toho odvolací súd poukazuje aj na svoju doterajšiu rozhodovaciu činnosť, napr. rozsudok sp. zn. 2CoCsp/7/2023 zo dňa 26. 04.2023. Z bodu 37. odôvodnenia toho rozsudku tiež vyplýva: „Za situácie, keď ani nie je zrejmé, či k nejakej zmene vzniknutého zmluvného vzťahu dôjde, t. j. hypotetickej situácie, je nezrozumiteľné, z akého dôvodu by sa povinnosť, ktorá je uvedená v článku VI. zmluvy v bode 1., mala vyžadovať od spotrebiteľa“. Táto zmluvná podmienka je podľa názoru odvolacieho súdu nejasná a neurčitá, nakoľko jej široký záber do osobnej a ekonomickej oblasti spotrebiteľa jasne nedefinuje situácie, na ktoré sa povinnosť spotrebiteľa vzťahuje. Nemožno tiež prisvedčiť argumentácii žalovanej, že uvedenú zmluvnú podmienku nemožno vyhlásiť za neprijateľnú v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd totiž zastáva názor, že naznačená zmluvná podmienka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, nakoľko zaťažuje spotrebiteľa povinnosťou, ktorá by aj v prípade, ak by skúmanie bonity spotrebiteľa bolo namieste, bola bezvýznamná, keďže skúmanie bonity sa vzťahuje na situácie pred poskytnutím úveru alebo pred jeho navýšením. Túto zmluvnú podmienku je potrebné považovať za neprijateľnú s odkazom na generálnu klauzulu podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka bez toho, aby bolo potrebné definovať konkrétne zákonné ustanovenie § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, nakoľko tam uvedený výpočet neprijateľných zmluvných podmienok je len demonštratívny. Na tomto konštatovaní nemení nič ani argument žalovanej o tom, že došlo k určeniu len časti zmluvnej podmienky, hoci bola koncipovaná ako celok. Odvolací súd dodáva, že za neprijateľnú možno označiť aj len časť zmluvnej podmienky.

31. Vo vzťahu k zmluvnej podmienke podľa čl. IX., bod 2. zmluvy odvolací súd poukazuje napr. na rozsudok tunajšieho súdu sp. zn. 6CoCsp/19/2022 zo dňa 20.04.2023. Z bodu 28. odôvodnenia tohto rozsudku vyplýva aj toto: „Predmetné jednostranné vyhlásenie žalobkyne v zmluve možno považovať za netransparentnú inkorporačnú doložku. Samotné prehlásenie klienta zakomponované v texte zmluvy ako štandardná zmluvná podmienka nepredstavuje dôkaz o tom, že si veriteľ splnil svoju povinnosť. Bez ohľadu na túto klauzulu je veriteľ povinný dôveryhodne preukázať, že spotrebiteľa oboznámil so všeobecnými obchodnými podmienkami. Odvolací súd rovnako poukazuje na to, že tieto všeobecné obchodné podmienky neboli žalobkyňou osobitne podpísané, keďže žalovaný nepreukázal, že by žalobkyňi pri podpise úverovej zmluvy doručil aj všeobecné obchodné podmienky, preto sotva možno uveriť tvrdeniu, že žalobkyňa mala možnosť sa s nimi oboznámiť. Uvedenú zmluvnú podmienku odvolací súd potom tiež považoval za neprijateľnú, a tým teda za neplatnú“. Ak žalovaná poukazovala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo/9/2019 zo dňa 27.05.2020, je pravdou, že dovolací súd konštatoval preferenciu platnosti pred neplatnosťou právnych úkonov a konštatoval tiež, že ak podstatné náležitosti boli uvedené v prílohe, nemôže to byť dôvodom neplatnosti úverovej zmluvy. V danej veci však nie je zrejmé, aby žalovaná preukázala, že žalobcovia sa so VOP skutočne pred uzatvorením zmluvy oboznámili, pričom argument žalovanej o tom, že ich bolo možné dohľadať na webovom sídle banky, je irelevantná. Rovnako tak je irelevantné, že VOP boli pripojené k zmluve, pretože odvolaciemu súdu je z doterajšej rozhodovacej činnosti známe, že priebeh kontraktačných procesov bánk so spotrebiteľmi je vo všeobecnosti poznačený rýchlosťou a nedôslednosťou pri poučení spotrebiteľov. Z tohto pohľadu sa potom zmluvná podmienka, obsahom ktorej je vyhlásenie spotrebiteľa, že sa pred uzatvorením zmluvy oboznámil so zmluvnými podmienkami a súhlasí s nimi, javí ako neprijateľná podľa § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka, pretože na spotrebiteľa sa prenáša dôkazné bremeno v otázke, či sa pred uzatvorením zmluvy s predloženými zmluvnými podmienkami skutočne oboznámil.

32. V súvislosti s vyššie uvedeným odvolací súd zdôrazňuje, že dôkazné bremeno ohľadne existencie vôle spotrebiteľa byť viazaný nielen zmluvou, ale aj všeobecnými obchodnými podmienkami, ako aj skutočnosť, že spotrebiteľ bol s týmito podmienkami riadne oboznámený, zaťažuje dodávateľa, pričom pre preukázané oboznámenie sa nepostačuje len konštatovanie a vyhlásenie spotrebiteľa vo formulárovej zmluve o tom, že bol s obchodnými podmienkami oboznámený. Obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť predovšetkým na to, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednanie technického a vysvetľujúceho charakteru. Naopak, nemajú slúžiť na to, aby do nich často v neprehľadnej, zložitej formulovanej a malým písmom písanej forme skryl dodávateľ dojednanie, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých sa predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa najskôr uniknú (napr. rozhodcovská doložka, dojednanie o zmluvnej pokute, vznik možného nepovoleného prečerpania a povinnosť platiť úrok s tým spojený, etc.). Všeobecné obchodné podmienky predstavujú rozsiahly, pre priemerného spotrebiteľa na porozumenie náročný text, vopred pripravený

dodávateľom, bez možnosti spotrebiteľa zmeniť ich obsah. Z tohto dôvodu existuje nezanedbateľné riziko, že spotrebiteľ si nebude v čase uzavretia zmluvy vedomý svojich zmluvných povinností a zaviazá sa tak k splneniu povinností, pri znalosti ktorej by k uzavretiu zmluvy nepristúpil. Ak banka uvedie podstatné obsahové náležitosti len v rámci rozsiahlych, pre priemerného spotrebiteľa na porozumenie náročných všeobecných obchodných podmienok, nemožno takémuto konaniu priznať právnu ochranu (k tomu pozri napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3CoCsp/11/2023 zo dňa 13.09.2023).

33. Odvolacie námietky žalobcov smerovali aj k zamietnutiu žaloby v súvislosti s neurčením zmluvnej podmienky podľa čl. VII., bod 5. zmluvy za neprijateľnú.

34. Súd prvej inštancie zamietnutie žaloby v tejto časti zdôvodnil ust. § 13 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch a odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/42/2020 zo dňa 16.06.2020 (R 5/2021).

35. K uvedenému odvolací súd uvádza, že v prípade odstúpenia od zmluvy je v danom prípade aplikácia § 13 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch s poukazom na charakter úveru zabezpečený záložným právom, vylúčená. Pritom odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, t. j. žiaden úverový vzťah medzi stranami neexistuje. V takomto prípade sú strany povinné vrátiť to, čo si vzájomne plnili. Preto nemožno uvažovať o úrokoch z úveru. V kontexte uvedeného toto zmluvné dojednanie pôsobí máätúco a zjavne nezrozumiteľne.

36. Je nepochybné, že z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/42/2020 zo dňa 16.06.2020 (R 5/2021) vyplýva, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí. Úroky z úveru sú teda zahrnuté v zosplatnenej sume. Vo vzťahu k uvedenému pôsobí nejasne zistenie, či spotrebiteľ má zaplatiť zosplatnený úver spolu s príslušenstvom, ktoré zosplatnený úver už zahŕňa alebo je tomu potrebné rozumieť tak, že ide o zosplatnený a nesplatený úver spolu s úrokmi a poplatkami, ale potom by šlo o duplicitné nároky.

37. V tejto súvislosti považuje odvolací súd za nevyhnutné poukázať aj na ust. § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Podľa článku 5 smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v prípade zmlúv, v ktorých sú všetky alebo niektoré podmienky ponúkané spotrebiteľovi v písomnej forme, musia byť vždy tieto podmienky vypracované zrozumiteľne. Keď existuje pochybnosť o zmysle podmienky, prednosť má výklad priaznivejší pre spotrebiteľa. Ak teda dôjde pri výklade o obsahu spotrebiteľskej zmluvy k pochybnostiam vzhľadom na nejednoznačné alebo nejasné vyjadrenie, je potrebné vždy výklad uskutočniť na prospech spotrebiteľa, ktorého treba v tomto vzťahu považovať za „slabšiu stranu“ zmluvného vzťahu. „Uvedené výkladové pravidlo sa použije vždy vtedy, ak bude nejasný obsah spotrebiteľskej zmluvy, resp. budú existovať pochybnosti o obsahu spotrebiteľskej zmluvy a jednotlivých podmienok, ktoré pochybnosti sú spájané predovšetkým so stavom nejasnosti, neurčitosti, prípadne nezrozumiteľnosti zmluvnej podmienky. Pojem „priaznivejší“ indikuje, že výklad celej podmienky alebo jej časti, ktorá nie je jednoznačná, bude na prospech spotrebiteľa. Na druhej strane uplatnenie výkladového pravidla znamená, že bude prevládať výklad menej priaznivý pre dodávateľa, keďže tento z povahy vecí nesie zodpovednosť za prípravu a formulovanie zmluvných podmienok.“ (Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 - 450. Komentár. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2019, 671 s.).

38. Aj keď sa zmluvné dojednania v čl. VII., bod 5. úverovej zmluvy týkajú hlavného predmetu plnenia, tento nie je vyjadrený určito, jasne a zrozumiteľne, čo predstavuje jeho neprijateľnosť.

39. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie s použitím ustanovenia § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil vo výrokoch IV. a V. a podľa ustanovenia § 391 ods. 1 CSP mu vec v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

40. Po vrátení veci bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne posúdiť dôvodnosť nároku žalobcov z hľadiska (ne)prijateľnosti zmluvných podmienok, a to rešpektujúc právny názor odvolacieho súdu v súlade s § 391 ods. 2 CSP, vyjadrený najmä v bodoch 30. až 38. odôvodnenia tohto uznesenia. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude náležite svoje rozhodnutie odôvodniť s použitím právnej úpravy

účinnéj k dátumu uzavretia úverovej zmluvy zo dňa 25.10.2013 a odkazom na konkrétne skutkové okolnosti. Zároveň rozhodne aj o všetkých trovách konania (§ 396 ods. 3 CSP).

41. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).